

Arbetsmarknadsnämnden
Yttrande

Datum:
2025-05-20

Diarienummer:
AMN-2020-00165

Handläggare:
Walaa Tammela

www.regeringen.se

Yttrande över remissen Avveckling av studiestartsstödet, U2025/00711

Uppsala kommun har ombetts att besvara remissen Avveckling av studiestartsstödet, U2025/00711. I Uppsala kommun ansvarar arbetsmarknadsnämnden för vuxenutbildningen och svarar därför på remissen.

Övergripande synpunkter

Arbetsmarknadsnämnden bedömer att det finns ett värde i att fortsatt kunna stödja kortutbildade arbetslösa med hjälp av studiestartsstödet, eftersom det idag finns deltagare där stödet motiverar till studier då individen inte behöver ta lån.

I Uppsala kommun används studiestartsstödet i enlighet med de lokala kriterierna och bedöms av kommunen riktas till rätt målgrupp, det vill säga personer med kort tidigare utbildning (AMN-2020-00106). Endast i undantagsfall kan avsteg göras från denna huvudregel. Sådana beslut fattas i samråd mellan vuxenutbildningen och Arbetsförmedlingen, och endast när det bedöms att en persons tidigare utbildning inte längre är relevant för den svenska arbetsmarknaden.

Precis som framhålls i promemorian är det svenska studiestödet mycket förmånligt utformat. Det kan ändå finnas en oro för att ta studielån hos många med kort utbildningsbakgrund. En orsak är att studielån kan bli kännbara även för de som är berättigade till den högre bidragsdelen. Det kan bero på en osäkerhet kring den egna förmågan att klara studier eller tidigare skolmisslyckanden. Dessutom räknas tid med studiestartsstödet inte av från den maximala tiden för att få studiemedel, vilket kan vara en fördel för personer som behöver lång utbildning. Avvecklingen kan medföra en viss ökning av kommunens kostnader för försörjningsstöd, även om det rör sig om enstaka individer.

Arbetsmarknadsnämnden instämmer med förslaget att handläggningen är relativt komplicerad, och ansökningsprocessen som sker tillsammans med en studie- och yrkesvägledare är tidskrävande. Exempelvis krävs omfattande individuell kartläggning och dokumentation i varje ansökan.

Stödet är inte heller utformat på ett sätt som kan förväntas ge likvärdighet i tillämpningen. Det finns exempelvis betydande tolkningsutrymme kring reglerna och det är frivilligt för kommuner att ansluta sig, vilket skapar variation i tillgången till

stödet över landet. Om målsättningen är ett rättssäkert system som tillämpas likadant i olika delar av landet behöver studiestartsstödet förändras i grunden.

Konsekvenser för barn

Arbetsmarknadsförvaltningen delar inte promemorians bedömning att förslaget inte skulle ha några konsekvenser för barns situation. Studiestartsstödet ger föräldrar möjlighet att studera utan att behöva ta lån. Om stödet tas bort riskerar fler föräldrar att avstå från studier, vilket kan förlänga perioder av arbetslöshet och beroende av ekonomiskt bistånd. Arbetslöshet och ekonomisk utsatthet kan påverka barns hälsa, skolgång och fritid negativt, och ökad skuldsättning kan förvärra situationen.

Konsekvenser för jämställdhet

Av promemorian framgår att förslaget inte bedöms ha några konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv. Arbetsmarknadsnämnden vill dock betona att förslaget påverkar fler kvinnor än män då det är fler kvinnor som studerar med studiestartsstöd, såväl nationellt som i Uppsala kommun. Förslaget riskerar därför att få en negativ effekt vad gäller kvinnors etablering på arbetsmarknaden och kvinnors möjlighet till egen försörjning.

Sammanfattande bedömning

Sammantaget ser Arbetsmarknadsnämnden fördelar med studiestartsstödet. Det är ett verktyg i arbetet med att stödja individer som står långt från arbetsmarknaden att på sikt kunna komma ut i egen försörjning. Det är en relativt liten grupp individer som kvalificerar sig till stödet men för dessa är stödet viktigt och ger en långsiktighet i planeringen för deras behov av studier. Samtidigt finns ett behov av att se över studiestartsstödet utformning för att öka likvärdigheten. I stället för att avveckla bör regeringen se över möjligheterna att utveckla stödet till genom tydlig styrning i form av nationella riktlinjer.

Arbetsmarknadsnämnden

Pavlos Cavellier Bizas
ordförande

Lotta von Wowern
Nämndsekreterare